

досягнення мети бухгалтерського обліку оскільки саме від неї залежить достовірність фінансової звітності та зіставність облікових показників. Метою облікової політики є створення інформаційної системи, яка обслуговує керівництво підприємства, на певний відрізок часу з врахуванням діючого законодавства та інших факторів. Облікова політика підприємства є тим важливим засобом, завдяки якому існує можливість розумного поєднання державного регулювання і власної ініціативи підприємства в питаннях організації та ведення бухгалтерського обліку. Від оптимально сформованої облікової політики залежить ефективність системи управління підприємством та формування стратегії його розвитку.

1. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” Закон від 16.07.1999 № 996-XIV [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

2. МСФЗ (IAS) 8 “Облікова політика, зміни в облікових оцінках та помилки” [Електронний ресурс] / Режим доступу : http://www.dipifr.info/lib_files/standards/ukr/standards_010109/IAS_8.pdf.

3. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік: облікова політика і план рахунків, стандарти і кореспонденція рахунків, звітність. – Житомир.: ЖІТІ, 2009.

О.С. Білоус, Н.В. Кравчук

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

БЕНЧМАРКІНГ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

В умовах посиленої конкуренції, зростанні ролі технологій, інформаційних послуг, росту потреб споживачів, глобалізації виникає необхідність в акумулюванні, поширенні та використанні теоретичних і практичних знань у сфері бухгалтерського обліку. Саме бенчмаркінг базується на пошуку ідей (знань) у світовому економічному просторі, аналізі та впровадженні їх у практичну діяльність суб’єктів господарювання з метою досягнення синергетичного ефекту та забезпечення стратегічного розвитку. За допомогою бенчмаркінгу можна ефективно навчатися та переймати досвід в інших, економлячи при цьому час та гроші.

На сьогодні практичне використання інструментів бенчмаркінгу у вітчизняній системі обліку не набуло широкої популярності, а механізмів, що об’єднують облікові системи не створено, так само як не сформовано єдиної світової системи обліку. Впровадження комплексу методик та інструментів бенчмаркінгу в систему вітчизняного бухгалтерського обліку забезпечить підвищення якості облікових процесів, обліково-аналітичної інформації, формування звітності та покращить ефективність функціонування суб’єктів господарювання в цілому.

Бухгалтерський облік як інформаційна система повинна забезпечувати зацікавлених внутрішніх та зовнішніх користувачів якісною, своєчасною та достовірною інформацією про діяльність суб’єктів господарювання з метою прийняття економічних рішень. Хоча бухгалтери на практиці і ведуть облік кожної господарської одиниці та усіх господарських процесів, дуже мало хто цікавиться їх ефективністю, не говорячи вже про продуктивність.

Одна з актуальних проблем бухгалтерського обліку полягає в необхідності удосконалення якості інформації, відображеної у фінансовій звітності. Суб’єктам господарювання у звітності слід відображати інформацію, яка відповідає очікуванням користувачів. До основних недоліків формування фінансової звітності належать: неповна інформація, ігнорування потреб конкретних користувачів, принцип історичної оцінки не дає достатньої інформації для прийняття стратегічних рішень, обмеженість інформації щодо якості виготовленої продукції, конкурентної позиції компанії,

викривлення фінансових результатів внаслідок недосконалої методології обліку та ведення «подвійної» бухгалтерії.

Глобалізація, новітні технології та інформатизація суспільства відкривають нові можливості для наповнення облікової системи. І до сьогодні механізму, який би об'єднував світову культуру обліку в єдине ціле не сформовано, існують лише загальноприйняті принципи, наприклад, МСФЗ. Разом із тим не варто забувати і про розвиток вітчизняної культури обліку.

Бухгалтерський облік в Україні необхідно розвивати з врахуванням світового досвіду на основі інноваційних методик і знань, не відкидаючи при цьому історично сформованих національних традицій. До основних причин актуальності безперервного удосконалення облікового процесу:

- 1) імовірність банкрутства внаслідок неякісного управління та недостовірної облікової інформації;
- 2) бажання примножити прибуток змушує удосконалюватись, а останнє неможливо без охоплення сфери бухгалтерського обліку;
- 3) потреба у зниженні витрат на отримання інформації, яка є важливим фактором підвищення прибутку в умовах конкуренції. [2]

Доводячи необхідність удосконалення, слід правильно визначити як його реалізувати. Більшість компаній прагнуть удосконалюватись, однак важко це здійснити без відповідного досвіду. Важливу роль у цьому процесі відіграє пошук інструментарію збереження, поширення всіх накопичених облікових знань та їх інтеграція з сучасними науковими досягненнями. Цього можна досягнути шляхом розвитку теоретично-методологічних положень проведення бенчмаркінгу бухгалтерського обліку.

Застосування в бухгалтерському обліку бенчмаркінгу можна визначити як систематичне вивчення, обмін знаннями та порівняння:

- 1) теорії, методології, практики обліку господарських засобів, джерел утворення господарських засобів компанії з теорією, методологією, практикою обліку господарських засобів, джерел утворення господарських засобів лідируючих (вітчизняних і зарубіжних) компаній з метою отримання інформації і прийняття рішень щодо удосконалення обліку об'єктів, що забезпечують господарську діяльність компанії;
- 2) теорії, методології, практики обліку господарських процесів та результатів діяльності з теорією, методологією, практикою обліку господарських процесів та результатів діяльності лідируючих (вітчизняних і зарубіжних) компаній з метою отримання інформації і прийняття рішень щодо удосконалення обліку об'єктів, що становлять господарську діяльність компанії;
- 3) теорії, методології, практики побудови термінології та системи фінансового й управлінського обліку в Україні з теорією, методологією, практикою побудови термінології та системи фінансового й управлінського обліку провідних країн світу з метою інтеграції поглядів і напрямів, створенні єдиної облікової системи для задоволення інтересів усіх користувачів облікової інформації, посилення контролю якості бухгалтерської звітності, зниження впливу негативних економічних коливань, підвищення інвестиційної привабливості та ефективності функціонування як економічної системи в цілому, так і кожного суб'єкта господарювання;
- 4) практики організації роботи бухгалтерської служби в компанії з організацією роботи бухгалтерських служб конкуруючих компаній з метою підвищення якості роботи, мотивації, навчання облікового персоналу, створення внутрішніх стандартів обліку;
- 5) можливості застосування сучасних комунікацій у компанії з сучасними комунікаціями конкуруючих компаній з метою розвитку інформаційної складової

системи бухгалтерського обліку.

Бенчмаркінг дозволяє суб'єктам господарювання [1]:

- оцінити власні досягнення, визнати необхідність змін та вдосконалення;
- виділити сильні і слабкі сторони на фоні інших шляхом порівняння власних результатів із результатами роботи конкурентів;
- використати найкращі методи управління та ідеї для досягнення стратегічних цілей;
- визначити наявні та потенційні ринкові ніші для своєї продукції;
- вийти за рамки оперативного планування на стратегічний рівень;
- розвивати інноваційні підходи щодо вдосконалення бізнес-процесів;
- удосконалити та підвищити ефективність функціонування організації в цілому.

В умовах змін і з метою отримання позитивних результатів необхідно дотримуватись декількох правил при застосуванні бенчмаркінгу бухгалтерського обліку в діяльності суб'єкта господарювання:

1) Соціальна орієнтація бенчмаркінгу – методологічна і інформаційна співпраця, відповідальність перед суспільством і державою за достовірність та якість облікової інформації, розумна відкритість, постійне удосконалення систем внутрішньокорпоративних управлінських стандартів обліку, що регламентують діяльність суб'єкта господарювання;

2) Орієнтація на якість – безперервна робота, спрямована на удосконалення якості по всіх аспектах і функціях організації та методики обліку усіх видів діяльності компанії. У цьому випадку одним із головних факторів даної орієнтації є мотивація персоналу бухгалтерської служби, який несе відповідальність за якість та достовірність облікової інформації;

3) Важливість бізнес-процесів – можливість створення спеціального структурного підрозділу, який би здійснював контроль за реалізацією усіх бізнес-процесів та їх своєчасним обліковим відображенням;

4) Проведення зовнішнього бенчмаркінгу за допомогою порівняльного аналізу дозволить створити базу для подальшого удосконалення ведення облікових процесів;

5) Бенчмаркінг як основа розвитку – використання максимальних можливостей розвитку за допомогою техніки бенчмаркінгу в умовах економічної кризи та конкуренції;

6) Взаємообмін та конфіденційність;

7) Підготовка та використання інформації – узгодження кожного етапу дослідження з врахуванням ефективності, вартості та якості, використання інформації лише з метою дослідження.

1. Кузнецова Л.Н. Бенчмаркинг как инструмент повышения качества учетно-аналитической информации / Кузнецова Л.Н. // Вестник Адыгейского государственного университета. Серия «Экономика». – Майкоп: изд-во АГУ. – 2011. – № 2 (78).

2. Кузнецова Л.Н. Концепція бенчмаркінгу в бухгалтерському обліку / Л.Н. Кузнецова // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. / Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. Вип. 2 (17). – Житомир: ЖДТУ. – 2010. – С. 168-177.

3. Райдер Р. Бенчмаркинг как инструмент определения стратегии и повышения прибыли / Пер. с англ. А.Л. Раскина; Под науч. ред. Т.В. Даниловой. – М.: РИИ «Стандарты и качество», 2007.